

THE EFFICIENCY IMPROVEMENT GUIDELINE OF DISASTER MANAGEMENT OF The 1st DEVELOPMENT DIVISION

Ong-ard JAMDEE¹ and Nittaya SINTAO^{2*}

1 Master of Arts (Security Studies), Royal Thai Army Command and General Staff College, Thailand;
jamd_46@hotmail.com (Corresponding Author)

2 Doctor of Philosophy Program Department of Public Policy and Management, Kasem Bundit
University, Thailand; nitppm2@gmail.com

ARTICLE HISTORY

Received: 19 June 2023

Revised: 10 July 2023

Published: 20 July 2023

ABSTRACT

This research aims to Study the level of quality management, The level of disaster management efficiency, Relationship between quality management and disaster management efficiency, Quality Management Factors Affecting Disaster Management Efficiency and the efficiency improvement guideline of disaster management of The 1st Development Division. The results of the study revealed that: The level of quality management and efficiency level in disaster management of the 1st Development Division were generally at a high level. Factors of Quality Management have a positive correlation with disaster management efficiency of The 1st Development Division was high at statistically significant at the level of 0.01. Factors of Quality Management, Do Check and Act aspect affected the disaster management efficiency of the 1st Development Division with statistical significance at the level of 0.01. and the efficiency improvement guideline of disaster management of The 1st Development Division can be concluded that Plan: The plan should always be updated. Competencies should be developed as individuals and as a unit. and create a mutual recognition process Do: Should focus on joint training and linking databases from different departments and should practice in order to know the true standard. Check: There should be both qualitative and quantitative measurements and there should be follow up on the operation periodically. Act: There should be coordination and networking in the area. Should improve, develop manuals and set operational standards.

Keywords: Efficiency Improvement, Disaster Management, Quality Management

CITATION INFORMATION: Jamdee, O., & Sintao, N. (2023). The Efficiency Improvement Guideline of Disaster Management of the 1st Development Division. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(7), 114.

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1

องค์อาจ แจ่มดี¹ และ นิตยา สินธารว^{2*}

1 หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ความมั่นคงศึกษา) โรงเรียนเสนาธิการทหารบก; jamd_46@hotmail.com
(ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

2 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต;
nitppm2@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการบริหารงานคุณภาพ ระดับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานคุณภาพกับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติ ปัจจัยการบริหารงานคุณภาพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติ และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารงานคุณภาพและระดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยการบริหารงานคุณภาพมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยการบริหารงานคุณภาพในด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติสรุปได้ว่า ด้านการวางแผน ควรปรับปรุงแผนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรพัฒนาขีดความสามารถเป็นบุคคลและเป็นหน่วย และสร้างกระบวนการรับรู้ร่วมกัน ด้านการปฏิบัติ ควรเน้นการฝึกซ้อมและมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่างหน่วยงาน และควรฝึกเพื่อให้ทราบมาตรฐานที่แท้จริง ด้านการตรวจสอบ ควรมีการวัดผลทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และควรมีการติดตามการดำเนินงานเป็นระยะๆ และด้านการปรับปรุง ควรมีการประสานและสร้างเครือข่ายในพื้นที่ ควรปรับปรุงพัฒนาฝีมือและกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การเพิ่มประสิทธิภาพ, การจัดการภัยพิบัติ, การบริหารงานคุณภาพ

ข้อมูลการอ้างอิง: องค์อาจ แจ่มดี และ นิตยา สินธารว. (2566). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(7), 114.

บทนำ

ปัจจุบันโลกต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้บ่อยครั้งขึ้น จนถูกเรียกว่าเป็นยุค VUCA World หรือโลกแห่งความผันผวน (โชติกา ใจทิพย์ และกฤษฎา เขียววัฒนสุข, 2561) ซึ่งภัยพิบัติทางธรรมชาติ ก็ถือเป็นความผันผวนอย่างหนึ่ง จากการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของโลก ที่เริ่มมีความถี่มากขึ้นเรื่อยๆ สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจรุนแรงมากขึ้นในทุกๆ ปี การเกิดภัยพิบัติแต่ละครั้งก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงทำลายวิถีชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของชุมชน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ ซึ่งหากพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเกิดภัยพิบัติในภาพรวมแล้วนับได้ว่าภัยพิบัติเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ (คณะที่ปรึกษาด้านการข่าวกรอง, 2564) ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เรื่องภัยพิบัติ เป็นประเด็นที่ได้รับความสำคัญโดยเฉพาะในมิติความมั่นคงของชาติ สำหรับภารกิจด้านการจัดการภัยพิบัติหรือสาธารณภัย ถือเป็นภารกิจอีกด้านหนึ่งที่ถูกกำหนดให้เป็นภารกิจหลักของทุกกองทัพ สำหรับกองพลพัฒนาที่ 1 เป็นหน่วยงานในส่วนพัฒนาประเทศของกองทัพบก โดยมีภารกิจหนึ่งในนั้น คือการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย จากการปฏิบัติงานในด้านการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ที่ผ่านมานั้นพบว่า มีประเด็นที่ต้องพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น เช่น การวางแผนการจัดการภัยพิบัติในเชิงรุก การปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานในการรับมือกับภัยพิบัติให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป รวมทั้งการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ที่ยังขาดการประสานงานหรือแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ในประเด็นภัยพิบัติธรรมชาติชาติ คือ อุทกภัย ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งจากการรวบรวมสถิติสถานการณ์อุทกภัย ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ.2555-2564 พบว่า อุทกภัยนั้น มีลำดับความเสียหายสูงเป็นอันดับแรกๆ และพื้นที่ประสบอุทกภัยรุนแรงอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกองพลพัฒนาที่ 1 (คณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดราชบุรี, 2565) โดยนำกระบวนการบริหารงานคุณภาพ (วงจร PDCA) มาเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1

การทบทวนวรรณกรรม

หลักแนวคิด 2P2R ได้นำมาใช้ในการบริหารจัดการภัยพิบัติและสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ อย่างกว้างขวาง ประกอบด้วย 1) การป้องกัน P1: Prevention 2) การเตรียมความพร้อม P2: Preparedness 3) การรับมือ R1: Response และ 4) การฟื้นฟู R2: Recovery (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2558)

ประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านธุรกิจ หมายถึง คุณภาพของการมีประสิทธิผล (Quality of effectiveness) และความสามารถในการผลิต (Competence and capability) มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ คุณภาพ ปริมาณ เวลา และค่าใช้จ่าย (Peterson & Plowman, 1989) จากการรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการภัยพิบัติและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงถึงประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติ โดยประยุกต์แนวคิดประสิทธิภาพของ Peterson & Plowman เพื่อใช้เป็นแนวทางการในการวัดประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติตามหลักแนวคิด 2P2R ประกอบด้วย 1) ถูกต้อง 2) รวดเร็วทันเวลา และ 3) ความคุ้มค่า และใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นระดับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1

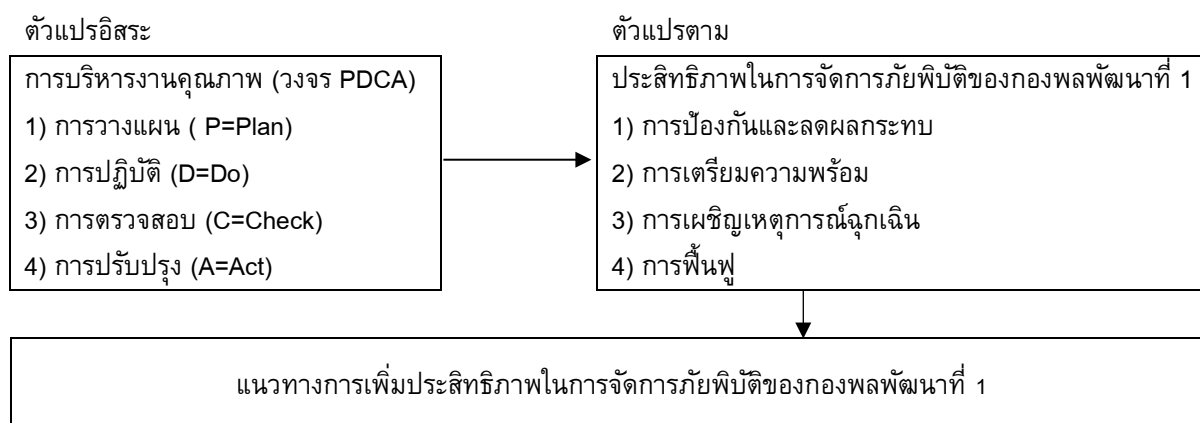
การบริหารงานด้วยระบบวงจรคุณภาพ จัดเป็นกิจกรรมการปรับปรุงและการควบคุมที่ประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้และถ้าผลลัพธ์ไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้ และการปฏิบัติการแก้ไขในการทบทวนแผนใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยการพัฒนาคุณภาพงานจะมีขั้นตอนการดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการบริหารให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Deming, 2004) โดยงานวิจัยของ สมศักดิ์ คงทอง, พิกพ วังเงิน และอดิพร เกิดเรือง (2562) พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานคุณภาพการจัดการสาธารณภัยมีความสัมพันธ์กับการบูรณาการการจัดการสาธารณภัย โดยการบริหารงานคุณภาพนั้น เป็นการบริหารงานอย่างเป็นระบบ (system

approach to management) จะทำให้องค์กรเกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และงานวิจัยของ กันต์ เอี่ยมอินทรา (2559) พบว่า แผนรับมือภัยพิบัติสามารถปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้ โดยใช้เครื่องมือ PDCA มาใช้ เพื่อทำความเข้าใจและเสนอแผนเพิ่มเติมในจุดบกพร่องของแผนเดิม ประเมินพัฒนาปรับปรุงในการจัดการรับมือ ภัยพิบัติในครั้งต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

- 1) การวางแผน (Plan) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1
- 2) การปฏิบัติ (Do) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1
- 3) การตรวจสอบ (Check) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1
- 4) การปรับปรุง (Act) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1
- 5) การวางแผน (Plan) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1
- 6) การปฏิบัติ (Do) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1
- 7) การตรวจสอบ (Check) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1
- 8) การปรับปรุง (Act) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวน ของกองพลพัฒนาที่ 1 ที่ปฏิบัติงานในการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดภัยพิบัติ จำนวน 312 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาของกองพลพัฒนาที่ 1 จำนวน 5 คน ส่วนราชการภายนอกและเอกชน ที่มีการประสานความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่จังหวัดราชบุรี จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นระดับนายทหารประทวน (ร้อยละ 86.5) มีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี (ร้อยละ 40.1) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 66.7) ตำแหน่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน (ร้อยละ 81.4) และมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี (ร้อยละ 39.1)

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานคุณภาพ (วงจร PDCA) ของกองพลพัฒนาที่ 1 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการปฏิบัติ (Do) ด้านการตรวจสอบ (Check) และด้านการปรับปรุง (Act) มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน อยู่ในระดับมาก เช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ในด้านการปฏิบัติ (Do) หน่วยงานได้มีการประชาสัมพันธ์ให้กำลังพลทุกระดับ ได้รับรู้เป้าหมายร่วมกันในการจัดการภัยพิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.67)

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.09 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและลดผลกระทบ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน และด้านการฟื้นฟู มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน อยู่ในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารงานคุณภาพ (วงจร PDCA) ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบสมมติฐาน จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารงานคุณภาพ (วงจร PDCA) ด้านการปฏิบัติ (Do) ด้านการตรวจสอบ (Check) และด้านการปรับปรุง (Act) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ซึ่งสามารถพยากรณ์ถึงประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ได้ร้อยละ 69.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

ตารางที่ 1 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานคุณภาพ(วงจร PDCA) กับ ประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1

การบริหารงานคุณภาพ (วงจร PDCA)	r	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
การวางแผน (Plan)	.577**	.000	สูง
การปฏิบัติ (Do)	.696**	.000	สูง
การตรวจสอบ (Check)	.718**	.000	สูง
การปรับปรุง (Act)	.789**	.000	สูง

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ของตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	SE	Beta	T	
ค่าคงที่	.638	.138		4.625**	.000
การปรับปรุง (Act) [X ₄]	.429	.041	.493	10.569**	.000
การปฏิบัติ (Do) [X ₂]	.222	.047	.220	4.694**	.000
การตรวจสอบ (Check) [X ₃]	.193	.045	.215	4.300**	.000

R = 0.834, R² = 0.696, Adjusted R² = 0.693, Durbin-Watson = 1.925, F = 234.994, Sig = 0.000

** ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สรุปผลแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1

- 1) ด้านการวางแผน (Plan) ควรมีการปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรมีการวางแผนพัฒนา ระบบการพัฒนาบุคลากร ระบบการพัฒนาขีดความสามารถ ระบบการพัฒนาอุปกรณ์ และระบบการพัฒนาทักษะองค์ความรู้ ควรมีการบูรณาการด้านข้อมูลความจริงมาวิเคราะห์ ควรสร้างกระบวนการรับรู้การปฏิบัติร่วมกัน และควรจัดลำดับความเร่งด่วน ความสำคัญในพื้นที่เสี่ยงภัยก่อน
- 2) ด้านการปฏิบัติ (Do) ควรมีการพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยงาน โดยเน้นการฝึกพร้อมต่างหน่วยงาน เพื่อยกระดับและปรับให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ควรมีการพัฒนาด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี และการสื่อสาร ในการปฏิบัติงานและเชื่อมโยงฐานข้อมูลสำคัญของทุกหน่วยงาน ควรมีการบูรณาการในการซักซ้อมและทดสอบตามแผนที่วางไว้ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และควรเน้นการฝึกเพื่อให้ทราบมาตรฐานที่แท้จริงและนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป หรือกำหนดเป็นหลักสูตรมาตรฐานหลัก
- 3) ด้านการตรวจสอบ (Check) ควรพัฒนาจิตสำนึกการทำงานของกำลังพล ควรมีการวัดผลประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างเป็นทางการเพื่อวางแผน สนับสนุนปฏิบัติการตามแผนและติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นระยะๆ
- 4) ด้านการปรับปรุง (Act) ควรมีการประสานและสร้างเครือข่ายในพื้นที่ ควรจัดทำคู่มือกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และปรับปรุงระบบและวิธีการทำงาน และควรเน้นการทำงานแบบเครือข่ายอย่างไม่เป็นทางการ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

- 1) ระดับการบริหารงานคุณภาพ (วงจร PDCA) ในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะกองพลพัฒนาที่ 1 ได้นำหลักการบริหารงานคุณภาพ (วงจร PDCA) มาใช้ในการบริหารจัดการภัยพิบัติโดยสอดคล้องกับเดมมิง (Deming, 2004) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลนภา เรืองสมบัติ (2560) ผลการวิจัยพบว่า การนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในทุกหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีคุณภาพได้
- 2) ระดับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะกองพลพัฒนาที่ 1 เป็นหน่วยงานปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบจากกองทัพบก ในเรื่องการพัฒนาเพื่อความมั่นคง สนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐ ในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน จึงต้องมีการเตรียมความพร้อม อยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศิวกกร เดชบุญโญ (2562) ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการบริหารงานด้าน ป้องกันภัยของเทศบาลตำบลลิ้น โดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมา จากกระบวนการบริหารงานด้าน ป้องกันภัยที่มีความเพียงพอกับผู้ที่ประสบภัยในพื้นที่เป็นอันดับแรก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาญ อธิฤกษ์ มงคล (2564) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รอบ หนองหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะ จัดเจ้าหน้าที่ พร้อมเครื่องจักรกลสาธารณภัย ยานพาหนะ ทำการเผชิญเหตุตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ล่วงหน้า
- 3) ปัจจัยการบริหารงานคุณภาพ(วงจร PDCA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ในระดับสูง เป็นไปตามสมมติฐานหลักที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่า กองพลพัฒนาที่ 1 ได้นำระบบการบริหารงานคุณภาพ(วงจร PDCA) มาใช้ในการจัดการภัยพิบัติ โดยได้มีการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) เพื่อสรุปปัญหา ข้อขัดข้อง และเสนอแนะแนวทางแก้ไขในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารีลักษณ์ ศิริวรรณ (2561) ผลการวิจัยพบว่า ได้มีการทบทวนและปรับปรุงการรับฟังและเรียนรู้ของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยใช้กระบวนการ PDCA (Plan-Do-Check-Act) และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ สมศักดิ์ คงทอง, พิกพ วังเงิน และอดิพร เกิดเรือง (2562) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม การบริหารงาน คุณภาพการจัดการสาธารณสุข และการพัฒนาการจัดการสาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับการบูรณาการการจัดการสาธารณสุขของจังหวัดภูเก็ตสู่บริบทประเทศไทย 4.0 ทั้งนี้เพราะสัมฤทธิ์ผลหรือความสำเร็จของการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ในการจัดการสาธารณสุขไปปฏิบัติ นั้น ต้องอาศัยการ บูรณาการทั้งในด้านของพฤติกรรม การบริหารงาน คุณภาพและด้านการพัฒนา

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ มีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า วงจรคุณภาพด้านการวางแผน (Plan) ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ทั้งนี้เพราะว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงาน และมีประสบการณ์ทำงานน้อย อาจยังไม่เข้าใจในกระบวนการวางแผน หรือมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนเท่าที่ควร นอกจากนี้การวางแผน (Plan) นั้น เป็นส่วนที่อยู่ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการของวงจรคุณภาพ ที่ไม่ปรากฏเป็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมออกมาอย่างชัดเจน หากดำเนินการไม่เหมาะสมหรือไม่ได้มีการปรับปรุงแผนให้ทันสมัย ส่งผลให้ ปิดกั้นประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 สอดคล้องกับ กฤษชัย อนรรฆมณี (2564) ที่กล่าวไว้ว่า การใช้ PDCA ขึ้นกับปัจจัยแวดล้อมของลักษณะงาน และต้องมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ ส่วนวงจรคุณภาพ ด้าน การปฏิบัติ (Do) ด้านการตรวจสอบ (Check) และด้านการปรับปรุง (Act) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการภัยพิบัติของ กองพลพัฒนาที่ 1 ซึ่งก็เป็นไปตามกลไกและผลลัพธ์ของวงจรคุณภาพทั้ง 3 ด้านทำให้เกิดเป็นผลลัพธ์ของประสิทธิภาพ การจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ที่ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรนนท์ พุทธา และจำลอง โพธิ์บุญ (2561) ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรม/การดำเนิน งานด้านการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมาคือ การทบทวนและตรวจสอบแผนการดำเนินงาน ซึ่งในการนำนโยบาย/ แผนไปปฏิบัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความพร้อมในเรื่องบุคลากรที่ต้องมีความรู้ความสามารถและมีความ เข้าใจในการปฏิบัติงาน ความพร้อมของงบประมาณ และความพร้อมและความเพียงพอของเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ เอี่ยมอินทรา (2559) ผลการวิจัยพบว่า แผนรับมือภัยพิบัติ เทศบาลนครเกาะสมุย ยังมีช่องว่างสี่ประการที่สามารถปรับปรุงให้แผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้โดยได้ใช้เครื่องมือ PDCA และแนวคิดของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์(Strategic Management) มาใช้

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1) ควรส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานคุณภาพและการจัดการภัยพิบัติอย่างเป็นรูปธรรม 2) ควรให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกำหนดนโยบายการบริหารจัดการภัยพิบัติและมีส่วนร่วมกันในการจัดทำแผน 3) ผู้บริหารควรให้ ความสำคัญและร่วมขับเคลื่อน เพื่อให้การบริหารจัดการภัยพิบัติมีความชัดเจน คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง เกิดการเรียนรู้ และจัดปรับให้เกิดการทำงานที่ต่อเนื่องยั่งยืน และ 4) ควรพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยให้สูงขึ้น โดยจัดตั้งเป็นศูนย์ประสานงานร่วมพลเรือนทหารกองทัพบกที่ 1 (ศปพท.ทภ.1)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติในบริบทอื่นๆ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติของกองพล พัฒนาที่ 1 ต่อภัยพิบัติหรือสาธารณภัยประเภทต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ 2) ควรศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงาน ภายในเครือข่าย การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เอกชน และภาคประชาสังคม และ 3) ควรมีการศึกษา ตัวแปรด้านอื่นซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติของกองพลพัฒนาที่ 1 ได้แก่ การจัด องค์กร การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงานและการควบคุม

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ เอี่ยมอินทรา. (2559). *แผนรับมือภัยพิบัติ เทศบาลนครเกาะสมุย*. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2558). *แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2558*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กฤษชัย อนรรขมณี. (2564). *PDCA โลก VUCA และมาม่า*. สืบค้นจาก [www.tpa.or.th/tpanews/ upload/ mag_content/171/ContentFile3489.pdf](http://www.tpa.or.th/tpanews/upload/mag_content/171/ContentFile3489.pdf).
- คณะที่ปรึกษาด้านการข่าวกรอง. (2564). การประเมินกำลังอำนาจของชาติ (National Power) และภัยคุกคามรูปแบบใหม่. *วารสารมุมมองความมั่นคง*, 3(7), 5-16.
- จิรนนท์ พุทธา และจำลอง โพธิ์บุญ. (2561). การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 19(1), 31-43.
- โชติกา ใจทิพย์ และกฤษดา เขียววัฒนสุข. (2561). ศักยภาพของผู้นำองค์กรธุรกิจในสถานการณ์โลกที่มีความผันผวน. *วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 7(1), 1-14.
- ดลนภา เรืองสมบัติ. (2560). *กระบวนการนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ*. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นารัลักษณ์ ศิริวรรณ. (2561). *การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานที่ได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 3 ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- พระศิวกกร เตชปัญโญ. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลลิ้ม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 3(1), 46-56.
- วิชาญ อิทธิฤกษ์มงคล. (2564). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รอบหนองหาร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร*. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมศักดิ์ คงทอง, พิภพ วังเงิน และอดิพร เกิดเรือง. (2562). การบูรณาการจัดการสาธารณภัยของจังหวัดภูเก็ตสู่บริบทประเทศไทย 4.0. *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*, 6(6), 3138-3153.
- Deming. (2004). *Plan Do Check Act (PDCA)*. Retrieved from <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>.
- Petersen, E. & Plowman, E. G. (1989). *Business Organization and Management*. Illinois: Irwin.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2023 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).